

ANTİBİYOTİKLER ve KULLANIM ENDİKASYONLARI

Dr. Gülden YILMAZ BOZKURT

ETKİ MEKANİZMALARINA GÖRE AB GRUPLARI-1

1. Hücre duvarı sentezini inhibe eden antibiyotikler
2. Protein sentezini inhibe eden antibiyotikler
3. Nükleik asit sentezini inhibe eden antibiyotikler
4. Folik asit biyosentezini engelleyen antibiyotikler
5. Hücre zarını etkileyen antibiyotikler

ETKİ MEKANİZMALARINA GÖRE AB GRUPLARI-2

1. Hücre duvarı sentezini inhibe eden antibiyotikler

Beta laktam AB (Penisilin, Sefalosporin, monobaktam, karbapenem)

Glikopeptidler

Basitrasin

Fosfomisin

ETKİ MEKANİZMALARINA GÖRE AB GRUPLARI-3

2. Protein sentezini inhibe eden antibiyotikler

- Aminoglikozidler
- Kloramfenikol
- Tetrasiklinler
- Makrolidler
- Linkozamidler
- Streptograminler
- Oksazolidinonlar
- Fusidik asit

ETKİ MEKANİZMALARINA GÖRE AB GRUPLARI-4

3. Nükleik asit sentezini inhibe eden antibiyotikler

Kinolonlar

Rifamisinler

Nitroimidazoller

ETKİ MEKANİZMALARINA GÖRE AB GRUPLARI-5

4. Folik asit biyosentezini engelleyen antibiyotikler

Sülfonamidler
Trimetoprim

ETKİ MEKANİZMALARINA GÖRE AB GRUPLARI-6

5. Sitoplazma zarını etkileyen antibiyotikler

Polimisinler ve kolistin

Penisilinler-1

- 1928; Alexander Fleming, Penicillium küf mantarından
1941; klinik kullanıma giren antibiyotiklerdir.
- **Beta laktam halkası;** antibakteriyel etki
Tiazolidin halkası } antibakteriyel spektrum ve
Yan zincir } farmakolojik özellikler
- **Zamana** bağımlı **bakterisidal** etki göstermektedirler.

Penisilinler-2

İki şekilde etki göstermektedirler:

- Bölünen hücrelerde, **Penisilin Bağlayan Protein (PBP)** (transpeptidaz, endopeptidaz, karboksipeptidaz) olarak adlandırılan enzimlere bağlanıp,
- Hücre duvarı sentezinin son aşaması olan **transpeptidasyon** aşamasını inhibe etmektedirler.
- Bunun yanında; bakterilerin endojen otolitik sistemi (**otolizinler veya murein hidrolazları**) üzerindeki inhibitör etkiyi ortadan kaldırarak hücre lizisi ve ölümüne sebep olmaktadır.
- **Direnç** ise; beta laktamazlar ile yıkım, PBP'de değişiklik ,aktif pompa sistemi ya da hücre duvarından penetrasyonun azalması ile oluşmaktadır.

Penisilinler-3

❖ Penisilinler antibakteriyel aktivitelerine göre 5 grupta incelenmektedir:

- Doğal penisilinler
- Penisilinaza dirençli penisilinler
- Aminopenisilinler
- Üreidopenisilinler
- Karboksipenisilinler

Penisilinler-4

1. Doğal Penisilinler

- Penisilin G (benzilpenisilin, prokain, benzatin)
- Penisilin V (oral)

- Beta laktamaz yapmayan gram pozitif koklar;
S.pneumoniae, *S.pyogenes*, *S.agalactiae*, *S. viridans* ile birlikte
Enterokoklar, Stafilokoklar, Peptokoklar ve Peptostreptokoklar

- *Bacteroides* hariç aneroblar
Clostridium spp, *Actinomyces* spp. *Fusobacterium* spp. *Bacillus anthracis*

- Gram negatif aerop bakteriler;
N.meningitidis, *Pasteurella multocida*

- *Treponema* ve *Leptospira* gibi spiroketler

Penisilinler-5

2. Penisilinaza dirençli penisilinler (antistafilokokkal penisilinler)

- Metisilin, nafsilin, kloksasilin, dikloksasilin, flukloksasilin ve oksasilin

- Penisiline dirençli *S.aureus* - *S.epidermidis* enfeksiyonlarında ilk tercih olmakla birlikte, streptokoklara etkileri doğal penisilinlerden daha zayıftır.
- Enterokok, *Neisseria* spp. ve anaeroplara ise etkisizdirler.

!!! Bir stafilokok kökeninde metisilin direnci var ise; hem bu gruptaki penisilinlere hem de tüm diğer penisilinlere dirençli kabul edilmelidir.

Penisilinler-6

3. Aminopenisilinler

- Ampisilin, amoksisilin, bakampisilin
- Gram pozitif kokların çoğuna, gram negatif bakterilerin ise bir kısmına etkilidirler.
- *M.catarrhalis*, *H.influenzae*, *S.pneumoniae*, *E.coli*, *Proteus mirabilis*, *L.monocytogenes*, *Shigella* spp., *Salmonella* spp. ve Enterokoklara etkinlikleri bulunmaktadır.
- Hatta *Haemophilus* türleri ve *Listeriae monocytogenes* enf.da penisilin G'den daha iyi seçenektirler.
- FAKAT *Klebsiella*, *Enterobacter*, *Pseudomonas* ve *Serratia* spp.ye dirençlidirler.

Penisilinler-7

❖ Aminopenisilinlerin Klinik Kullanımı

- Akut Otitis Media
- Akut sinüzit
- Akut tonsillofarenjit
- Bronşit
- Pnömoni
- GIS Enf. (Şigellozis)
- Üriner Sistem Enf
- MSS Enf. (menenjit)
- İnfektif Endokardit (ted/prof)
- Enterik ateş
- Kemik ve Eklem Enfeksiyonları
- Cilt ve yumuşak doku Enf.

Penisilinler-8

4. Karboksipenisilinler

- Tikarsilin, karbenisilin
- *P.aeruginosa* (tikarsilinin etkinliği 4 kat daha fazladır)
- Gram negatif basil ve anaerob (*P.vulgaris, Enterobacter, Providencia*)
- Özellikle; *P.aeruginosa* enf.da aminoglikozidlerle kombine

Penisilinler-9

5. Üreidopenisilinler

- Piperasilin, azlosilin, mezlosilin
- Genel olarak; gram negatif basillere etkili olmakla birlikte antipseudomonal etkinlikleri karboksipenisilinlere göre daha fazladır.
- *Bacteroides fragilis* dahil anaeroblara, birçok *Klebsiella* kökenine ve enterokoklara etkilidirler.
- Alt solunum yolu enfeksiyonları, bakteriyemi, genitoüriner sistem enf., intraabdominal ve pelvik enf., febril nötropeni, osteomyelitte kullanılmakla birlikte
- Febril nötropeni ve intraabdominal enf.da aminoglikozidlerle kombine edilebilmektedirler.

Penisilinler-10

Penisilin gruplarının birinci veya alternatif seçenek olduğu bakteriler

- *Alcaligenes xylosoxidans* (Antips P)
- *Actinomyces israeli* (Pen G, AMP)
- *Borrelia burgdoferi* (Amox)
- *Clostridium perfringes* (Pen G)
- *Eikenella corrodens* (Pen G, AMP)
- *Enterococcus faecalis* (Pen G, AMP)
- *Proteus mirabilis* (AMP)
- *P. aeruginosa* (Antipseud P)
- *S.aureus* (oksasilin, nafsilin)
- *Streptococcus moniliformis* (Pen G)
- *Peptostreptococcus* (Pen G)
- *S.pneumoniae* (Pen G)
- *S.pyogenes* (PenG/V)

- *Erysipelothrix rhusiopathiae* (G, A)
- *Helicobacter pylori* (Amox)
- *Lactobacillus* spp. (Pen G, AMP)
- *Leptospira interrogans* (Pen G)
- *Listeria monocytogenes* (AMP)
- *Neisseria meningitidis* (PenG)
- *P. multocida* (Pen G, AMP, Amoks)

ALTERNATİF SEÇENEK

- *Arcanobacterium haemolyticum* (Ben)
- *B.anthraxis* (Pen G, Amox)
- *Borrelia burgdorferi* (Pen G)
- *Corynebacterium diphtheriae* (Pen G)
- *Providencia* spp. (Antipseudomonal P)
- *Salmonella typhii* (Amox)
- *Shigella* spp. (Amp)

Penisilinler-11

Yan Etkiler

- **Allerjik etkiler**
  - anafilaksi
  - ürtiker
  - ilaç ateşi
  - serum hastalığı (Pen G)
  - gecikmiş aşırı duyarlılık
- **Elektrolit düzensizlikleri**
  - hipernatremi (karbenisilin)
  - hipokalsemi (karbenisilin)
- **Sindirim sistemi**
  - bulantı kusma
  - ishal
  - pseudomembranöz kolit
- **Karaciğer**
  - transaminaz artması (Oks, Kar)
  - kolestatik sarılık (üreidopen)
- **Hematolojik**
  - hemolitik anemi
  - nötropeni (Oks, Pip)
  - trombositopeni (Pip)
  - trombosit fonks. bozulması (Kar)
- **Nörolojik**
  - konvülsiyon
  - uyuşukluk,parestezi (PenG, Pro.)
  - nöromusküler irritabilite
- **Böbrek**
  - interstisyel nefrit
- **Tromboflebit (Naf,Oks)**

Beta laktamaz inhibitörlü beta laktamlar-1

- Klavulonik asit, Sulbaktam, Tazobaktam
- Yan zincirsiz bir beta laktam halkası içermektedirler.
- Zayıf antibakteriyel etki
- Daha çok plazmid kökenli beta laktamazları inhibe ederken (stafilokok penisilinazları vs) kromozomal kökenli olanları genelde inhibe edemezler.
- Klinik olarak kullanımda olanlar; amoksisilin-klavulanik asit, tikarsilin-klavulanik asit, ampisilin-sulbaktam, sefaperazon-sulbaktam ve tazobaktam-piperasilindir.

Beta laktamaz inhibitörlü beta laktamlar-2

- Beta laktamlara en önemli katkıları; beta laktamaz pozitif *B.fragilis*, *H.influenzae* ve *M. catarrhalis* üzerine olan etkileridir.
- Beta laktamaz pozitif *E.coli* suşlarına da etkindirler.
- Yine Acinetobacter enf.da sulbaktamli preparatlar tercih edilmektedir.
- Tüm bu etkilerinden dolayı da; aspirasyon pnömonisi, diabetik ayak, abdominal-pelvik enf., solunum yolu enf. ve idrar yolu enf.da kullanılabilirler.
- Yan etki; genelde az olmakla birlikte sulbaktamın oral kullanımında ishal görülebilmektedir.

Parenteral Sefalosporinler (SS)-1

- 1948; *Cephalosporium acremonium*
1960; klinik kullanıma girmiştir.
- **Beta laktam halkası**
Dihidrotiazin halkası; beta laktamazlara karşı direnç
- **PBP'lere** bağlanıp hücre duvar sentezini inhibe ederek **bakterisidal etki göstermektedirler.**
- Yapılarına ve antimikrobial etkinliklerine göre **4 kuşakta** incelenmektedirler (1.2.3.ve 4. kuşak).
- **Kuşak sayısı artıkça**; gram pozitif etkinlik azalmakta, gram negatif etkinlik ise artmaktadır.
- 4.KS de ise gram pozitif etkinlik 2.KS ile benzerdir.

PE Sefalosporinler-2

- **Zamana** bağılı **bakterisidal** etki göstermektedirler.
- Devamlı infüzyon-kısa aralıklarla verilmesi önerilmektedir.
- **Direnç;** beta laktamaz yapımı (en sık), hücre duvar geçirgenliğinin azalması veya PBP'lerde modifikasyon ile gelişebilmektedir.

PE Sefalosporinler-3

1.Kuşak

Sefalotin
Sefazolin
Sefapirin
Sefradin

sefamisinler

2.kuşak

Sefamandol
Seforanid
Sefuroksim
Sefonisid
Sefotetan
Sefoksitin
Sefmetazol

3.kuşak

Sefotaksim
Sefoperazon
Seftizoksim
Seftriakson
Seftazidim
Sefodizim
Moksalaktam

4.kuşak

Sefepim
Sefpirom

PE Sefalosporinler-4; Etki spektrumu

- **1.kuşak SS:** Enterokok dışındaki tüm gram pozitif koklar,
Çoğu gram negatif basiller
- **2.kuşak SS:** Gerçek SS: 1.SS + artmış gram negatif etkinlik
(*H.influenzae, M.catarrhalis, S.pneumoniae*)
Sefamisinler: zayıf streptokok-stafilokok
B. fragilis, N.gonorrhoeae
Gram negatif basiller
- **3.kuşak SS:**Düşük gram pozitif, artmış gram negatif etki
N.gonorrhoeae, N.meningitidis'e yüksek
H.influenzae, M.catarrhalis'e zayıf etkinlik
B.fragilis-P.aerug; seftazidim, sefoperazon, seftizoksim
- **4.kuşak SS:** İBL ve bazı GSBL salgılayan bakterilere
1.kuşak SS'e eşit antistafilokoksik etkinlik
Antipseudomonal fakat *B.fragilis'e* etkisizdir.

PE Sefalosporinler-5

Klinik kullanım

- Cerrahi profilaksi; sefazolin, sefotetan, sefoksitin
- AOM-sinüzit; *S.pneumoniae*, *H.influenzae*, *M.catarrhalis*; Sefuroksim
- Pnömoni (toplum); *S.pneumoniae*; Sefuroksim, seftriakson, sefotaksim
- Pnömoni (nazokomiyal); *P.aeruginosa*; seftazidim+AG
- Kistik fibrosis, KOAH alevlenmesi; *P.aeruginosa*; Seftazidim
- İnfektif endokardit; *S.aureus*, *S.viridans*; Sefazolin, seftriakson
- Selülit; *S.pyogenes*, *S.aureus*; Sefazolin
- A.osteomiyelit, septik artrit; *S.aureus*; Sefazolin
P.aeruginosa; seftazidim
- Diyab.ayak; *E.coli*; Sefoksitin/seftriakson + metranidazol/ornidazol
P.aeruginosa; Seftazidim + metranidazol/ornidazol

PE Sefalosporinler-6; Klinik Kullanım

- Karın içi enfeksiyon; *E.coli, B.fragilis*; Sefoksitin
- Komp. olmayan ÜSE; *E.coli, Klebsiella spp.*; Sefozolin, sefuroksim
- Üretrit; *N.gonorrhoeae*; seftriakson
- PID; *N.gonorrhoeae, C.trachomatis, B.fragilis*; sefoksitin + doksisisiklin
- Menenjit; *S.pneu., N.men., H.inf. tip b*; Seftriakson, sefotaksim
- Menenjit (Nazokomiyal); *P.aeruginosa*; seftazidim
- Sepsis; *E.coli, Klebsiella spp.*; seftriakson + AG, *S.aureus*; sefazolin
- Febril Nötropeni; *Pseudomonas spp., E.coli, S.epidermidis, S.aureus, Streptococcus spp.*; seftazidim, sefepim
- Lyme Hastalığı; *B.burgdorferi*; seftriakson

Oral Sefalosporinler-1

- Toplum kökenli enfeksiyonlarda en sık kullanılan AB
- **Eski üyeler;** sefaleksim*, sefradin*, sefadroksil*, sefaklor*
- **Yeni üyeler;** sefiksim*, seftibuten, sefprozil*, sefsanel, sefdinir, lorakarbef*
- **Esterler;** sefuroksim aksetil*, seftamet pivoksil, sefpodoksım proksetil, sefotiam heksetil

Oral Sefalosporinler-2

Klinik Kullanım

- Üst solunum yolu enf.; farenjit, otitis media, sinüzit
- Alt solunum yolu enf.; pnömoni, akut bronşit, KOAH alev
- Deri ve yumuşak doku enfeksiyonları; erizipel, selülit
- Üriner sistem enfeksiyonları; akut basit sistit
- Cinsel temasla bulaşan enf.; komplike olmayan gonore
- Ardaşık tedavi; osteomiyelit

Sefalosporinler; Yan Etkiler

- **Hipersensitivite reaksiyonları**
ürtiker, morbiliform döküntü, serum hastalığı, anafilaksi
- **GIS şikayetler;** bulantı, kusma, ishal
- **Karaciğer enzimlerinde yükselme**
seftriaksona bağlı safra çamuru
- İntravenöz kullanıma bağlı **flebit**
- **Nefrotoksisite;** aminoglikozidlerle nefrotoksisite artabilmektedir
- **Hematolojik yan etkiler**
eozinofili, anemi, nötropeni, trombositopeni, Coombs pozitifliği
- **Kanama bozuklukları ve disulfiram reaksiyonları**

Karbapenemler-1

- İmipenem, meropenem, ertapenem
Doripenem, faropenem, pamipenem, biapenem
- 1970; *Streptomyces cattleya* cinsi mantardan tienamisin
1986; imipenem klinik kullanıma girmiştir
- Temel yapı; beta laktam halkası + tiazolidin halkası
C1 pozisyonunda C yerine S, 2C-3C arasında doymamış bağ
- PBP2, PBP1A-1B, PBP3, PBP4, PBP5'e bağlanarak hücre duvar sentezini inhibe ederek etki göstermektedirler.
- Zamana bağlı aktiviteleri mevcuttur.

Karbapenemler-2

- **İmipenem-silastatin;** dehidropeptidaz inh ile 1:1 kombine
- **Meropenem**
- **Ertapenem;** uzun yö ile günde tek doz kullanım
Acinetobacter ve *P. aeruginosa* etkinliği düşük
- **Faropenem;** tek oral
Japonya'da ruhsatlı, ABD'de faz çalışmaları sürmekte
- **Doripenem;** Japonya'da ruhsatlı, ABD'de faz çalışmaları
Penisilin dirençli streptokoklara da etkin
- **Pamipenem;** sadece Japonya'da ruhsatlı,
DHP'dan etkilendiği için betamipron ile kombine

Karbapenemler-3

- En önemli iki özellikleri:
en geniş spektrumlu
AmpC ve GSBL enzimlerine dirençli olmalarıdır.
- Gram poz ve neg, aerob ve anaerob bakterilere
- Fermentatif ve nonfermentatif gram negatif basillere etkili olmakla birlikte
- Hücre içi penetrasyon özellikleri de bulunmaktadır.
- **Direnç:** metallo betalaktamazlar tarafından hidrolize edilme, hücre duvarındaki porinlerin değişimi veya efluks sistemi tarafından dışarı atılma ile gelişebilmektedir.

Karbapenemler-4

Enterik Basiller

- *E.coli*
- *K.pneumoniae*
- *K.oxytoca*
- *E.cloacae*
- *S.marcescens*
- *P.vulgaris*
- *Providencia spp.*

Non Fermantatif

- *A.baumannii*
- *P.aeruginosa*
- *P.fluorescens*

Diğer gram neg bakteriler

- *L.pneumophila*
- *H.influenzae*
- *N.gonorrhoeae*
- *N.meningitidis*
- *M.catarrhalis*

Karbapenemler-5

Gram pozitif bakteriler

- *S. aureus* (MS)
- *S. epidermidis* (MS)
- *S. saprophyticus*
- *S. pyogenes*
- *S. pneumoniae* (PS-PR)
- *E. fecalis*
- *L. monocytogenes*

Anaerob Bakteriler

- *Veillonella parvula*
- *Peptostreptokoklar*
- *C. perfringes* (*C. difficile* hariç)
- *Bacteroides fragilis*
- *Prevotella bivia*
- *Fusobacterium* türleri

• Karbapenemlere dirençli mikroorganizmalar !!!!

S. maltophilia, *Burkholderia cepacia*, *F. meningosepticum*
MRSA, MRSE, *Corynebacterium jeikeium*, *E. fecium*
Chlamydia, *Mycoplasma*

Karbapenemler-6

Karbapenemlerin FDA Onaylı Kullanım Alanları

İMİPENEM

- Alt Sol Yolu Enf
- Ürin. Sis Enf
- İntraabd. Enf
- Jinekolojik Enf
- Bakteriyel sepsis
- Kemik-eklem Enf
- Cilt Yum Doku Enf
- Endokardit
- Polimikrobial Enf

MEROPENEM

- Cilt Yum Doku E
- İntraabd. Enf
- Bakt. Menenjit

ERTAPENEM

- Komplike intraabdominal Enf
- Komplike Cilt Yum Doku Enf
- Toplum Kökenli Pnömoni
- Komplike Üriner Sistem Enf
- Akut Pelvik Enf

Karbapenemler-6

YAN ETKİLER

- Flebit, tromboflebit
- Bulantı, kusma, ishal, psödomembranöz enterokolit
- Karaciğer enzim yükselmeleri
- Nörotoksisite, konvulziyon (IMP %1, MEM %0.1)
- Hipersensitivite reaksiyonları (döküntü, ateş, ürtiker)
- Anemi, nötropeni, trombositopeni

Monobaktamlar-1

- Kullanıma giren tek monobaktam **aztreonam**dır.
- **Monosiklik** bir beta laktam antibiyotiktir.
- PBP3'e bağlanarak **hücre duvar sentezini** inhibe etmektedir.
- **Bakterisidal** etki göstermektedir.
- **Yalnızca parenteral** kullanılmaktadır.

Monobaktamlar-2

- Yalnızca **gram negatif aerob** bakterilere etki göstermektedir.
- Bazı *P.aeruginosa*, *E. cloacae* ve *C.freundii* suşları **dirençlidir**.
- **Aminoglikozidlere alternatif** olarak ya da
- **Penisilin ve sefalosporin allerjisi** olanlarda alternatif olarak kullanılmaktadır.
- **FAKAT** kısıtlı antibakteriyel etkiden dolayı, ciddi hastalarda ampirik tedavide tek başına kullanımı önerilmemektedir.

Monobaktamlar-3

KLİNİK KULLANIM

- Üriner sistem enfeksiyonları
- Bakteriyemi
- Alt solunum yolu enfeksiyonları
- İntraabdominal ve pelvik enfeksiyonlar
- Gonore
- Kemik ve eklem enfeksiyonları
- Merkezi sinir sistemi enfeksiyonları

Monobaktamlar-4

YAN ETKİLER

- Flebit, tromboflebit
- Bulantı, kusma, ishal
- Döküntü
- Nötropeni

Aminoglikozidler-1

- *Streptomyces* ve *Micromonospora*
- 1944; ilk streptomisin klinik kullanıma girmiştir.
- **Aminosiklitol halka + aminoşeker gruplar**
- Bakteri ribozomlarındaki **30S alt ünitesinin 16S** bölgesine bağlanarak;
- Hem mRNA'daki kodonların hem de tRNA antikodonlarındaki bilginin yanlış okunmasına,
- Böylece de **protein sentezi durması** ve hücre ölümüne neden olurlar.

Aminoglikozidler-2

- Duyarlı bakteri hücrelerine hızlı bakterisidal etki göstermektedirler.
- Ve etkileri konsantrasyon bağımlıdır.
- Pseudomonaslar başta olmak üzere gram negatif aerob basillere etkilidirler.
- Sadece üriner sistem enfeksiyonlarında tek kullanılırlar.
- Beta laktam antibiyotiklerle sinerjik etki göstermektedirler.
- **Direnç:** ribozomal olarak veya membran geçirgenliğinde azalma ile ya da AG modifiye edici enzimlere bağlı olarak gelişebilmektedir.

Aminoglikozidler-3

KLİNİK KULLANIM

- **Streptomisin;**
  - Tbc; INH ve ETM ile kombine
  - Bakteriyel endokardit; penisilinle kombine
  - Bruselloz; tetrasiklinle kombine
  - Tularemi ve vebada ilk ilaç
- **Neomisin;** barsak sterilizasyonu
- **Kanamisin;** çoklu ilaç dirençli Tbc
- **Spektinomisin;** gonore
- **Gentamisin, tobramisin, netilmisin ve amikasin** kullanım endikasyonları aynı

Aminoglikozidler-4

KLİNİK KULLANIM

- **Hastanede gelişen pnömonilerde;** antipsödomonal penisilin veya sefalosporinle
- **Nozokomiyal bakteriyemilerin** empirik tedavisinde bir beta laktam antibiyotik ile
- **Nozokomiyal** çoklu dirençli bakterilerin etken olduğu ağır **ürogenital enfeksiyonlarda,** genellikle bir 3. kuşak SS ile
- **İntraabdominal enfeksiyonlarda;** klindamisin veya nitroimidazol türevi veya sefoksitinle kombine

Aminoglikozidler-5

KLİNİK KULLANIM

- **Bakteriyel endokarditlerin** ampirik tedavisinde sinerjik etkilerinden yararlanmak amacıyla genellikle penisilinle
- **Nötropenik ateş;** antipsödomonal beta laktamla
- Hastanede gelişen **enfeksiyöz artrit ve osteomyelitte**
- Psödomoslara bağlı **malign otitis externa** tedavisinde; antipsödomonal penisilin ve sefalosporinle
- **Psödomonas ve Enterobacter menenjitlerinde** 3. kuşak SF ile kombine olarak kullanılabilirler.

Aminoglikozidler-6

YAN ETKİLER

- **İrreversibl vestibulotoksik ve kohleotoksik;**
tedavi süresi ve doz ile ilişkilidir
baş ağrısı, kulak çınlaması, vertigo, nistagmus, ataksi, işitme kaybı
streptomisin>gentamisin>tobramisin>amikasin>netilmisin
- **Reversibl nefrotoksisite;**
gentamisin>tobramisin> amikasin>netilmisin
doz-süre-diğer nefrotoksik ajanlar-dehidratasyon
kreatin klirensine göre doz ayarlaması yapılmalı ya da kesilmeli
- **Nörotoksisite;** streptomisin ve neomisin
Magnezyum ve kalsiyum eksikliği, kalsiyum kanal blokörleri ile artar
- **Diğer yan etkileri;** deri döküntüleri, flaşing, eozinofili

Kloramfenikol-1

- 1947; *Streptomyces venezuelae*
- P-nitrobenzen halka+diklorasetamid+propanediol
- 70S ribozomun **50S** alt birimine reversibl bağlanarak peptidiltransfeaz inhibisyonu ile **protein sentezini** inhibe etmektedir.
- Eritromisin, diğer makrolidler ve klindamisin ile aynı noktaya bağlanmalarından dolayı aralarında antagonistik etki mevcuttur.
- **Direnç**; hücre içine girişin azalması veya ribozomlarda mutasyonel değişiklik ya da asetil transferaz enzimi inhibisyonu ile oluşmaktadır.

Kloramfenikol-2

- Geniş spektrumludur.
- Bakteri, riketsiya, klamidya, mikoplazma, spiroket
- *Salmonella typhi* (direnç artmakta)
- En sık menenjit etkenleri (direnç bildirilmekte)
N.meningitidis, H.influenzae, S.pneumoniae
- *Bacteroides fragilis* dahil anaeroblara
- *Nocardia* dışı birçok aerob-anaerob gram poz bakterilere
- Birçok *Enterobacteriaceae* üyesine etkili olmakla birlikte
- *Pseudomonas* ve *Acinetobacter*'e dirençlidir.

Kloramfenikol-3

KLİNİK KULLANIM

- Ucuz olması nedeni ile tifo tedavisinde kullanıldığı ülkeler haricinde hiçbir enfeksiyonda ilk tercih olarak kullanılmamaktadır.

Alternatif olarak ise;

- Riketsiya ve erlihya enfeksiyonlarında; gebelikte, tetrasiklin allerjisinde veya 9 yaş altı çocuklarda
- Etkili olduğu endikasyonlarda penisilin allerjisi olduğunda (bakteriyel menenjit, beyin absesi vs)
- Kayalık Dağlar Humması, Çalılık ateşi, Q ateşi, Fare tifusu
- Ciddi *E. faecium* enfeksiyonlarında tetrasiklinle kombine

Kloramfenikol-4

YAN ETKİLER

- **Hematolojik**
doza bağı kemik iliği depresyonu (reversibl)
idisenkrazik aplastik anemi (irreversibl)
- **Gri bebek sendromu** (YD ve prematürelde)
kusma, hipotansiyon, siyanoz, letarji, hipotermi
- **Optik nörit**
- **Dermatolojik reaksiyonlar**
- **GIS şikayetler** (bulantı, kusma, ishal)
- **Glossit**

Tetrasiklinler-1

- 1948; *Streptomyces aureofaciens*'ten
- Klortetrasiklin, oksitetrasiklin, tetrasiklin, metasiklin, doksisisiklin, minosiklin
- Ana yapı 4 halkalı hidranaftasen çekirdeği
- Ribozomal 30S subünite reversibl bağlanıp aminoasil-tRNA'nın mRNA'ya bağlanması engellenir ve protein sentezi durur.
- Bakteriostatik, zaman bağımlı etki göstermektedirler.
- Direnç: efluks pompa ile ya da ribozomal korunma ile oluşmaktadır.

Tetrasiklinler-2; ETKİ SPEKTRUMU

- *S.pyogenes*
- *S.pneumoniae*
- *N.gonorrhoeae*
- *N.meningitidis*
- *H.influenzae*
- *P.pseudomallei*
- *C.jejuni*
- *Brucella* türleri
- *V.cholerae*
- *V.parahaemolyticus*
- *Y.enterocolitica*
- *Y.pestis*
- *B.burgdorferi*
- *Leptospira* türleri
- *T.pallidum*
- *Rickettsia* türleri
- *Chlamydia* türleri
- *Mycoplasma* türleri
- *Actinomyces*
- Anareob-mikroaerofilik streptokoklar
- *Fusobacterium*
- *Propionibacterium*

Tetrasiklinler-3

İLK SEÇENEK OLARAK KULLANILDIĞI DURUMLAR

- Bruselloz (streptomisin veya rifampin ile kombine)
- Kolera
- Klamidyal E (trahom, psittakoz, PID, nongonokokal üretrit)
- Leptospiroz
- Granuloma inguinale
- *Borrelia recurrentis*
- Riketsiya enfeksiyonları

Tetrasiklinler-4

YAN ETKİLER

- **GIS;** B-K, ishal, psödomembranöz kolit
- **Diş-kemiklerde;** kahverengi lekelenme, deformiteler
- **Hepatotoksik yan etki;** yağlı dejenerasyon
- **Nefrotoksik yan etki** (en az doksisisiklin)
asidoz, azotemi, hiperfosfatemi, elektrolit bozukluğu
- **Hipersensitivite;** ürtiker, fotosensitivite
- **SSS;** minosiklin; vertigo
- **Tromboflebit**
- **Hematolojik;** kanamaya eğilim, nadiren nötropeni ve anemi

Glisilsiklinler-1

- **Tigesiklin**
- **Tetrasiklin benzeri** 4 halkalı karbosiklik çatı mevcut fakat D9 pozisyonunda değişiklik mevcuttur.
- Tetrasiklinlerdeki efluks pompa ve ribosomal korunma direnç mekanizmalarına dayanıklıdır.
- Dokulara dağılımı çok iyidir.

Glisilsiklinler-2

- Aerob gram pozitif ve gram negatif mikroorganizmalara etkin iken
- *Pseudomonas aeruginosa*'a etkin değildir.
- FDA tarafından;
- >18 yaş
- Komplike cilt ve yumuşak doku enf
- İntraabdominal enf.da kullanımı onaylanmıştır.
- Yan etki: Başta GIS şikayetler olmak üzere tetrasiklinlere benzer yan etkiler görülmektedir.

Makrolidler-1

- 1952; *Streptomyces erythreus*
- Makrosiklik **lakton** halkası + **şeker radikalleri**
- Halkadaki **karbon sayısına göre:**
  - **14 üyeli:** eritromisin, oleandomisin, klaritromisin, roksitromisin, diritromisin
  - **15 üyeli:** azitromisin
  - **16 üyeli:** spiramisin, josamisin, kitasamisin, tilosin, midekamisin, rokitamisin, miokamisin, tilmikosin

Makrolidler-2

- **50S** ribozomal alt birime reversibl olarak bağlanıp **protein sentezini inhibe** etmektedirler.
- **Bakteriostatik, zamana** bağlı etki
- **AB dışı etkileri** mevcuttur:
  - motilin reseptör agonisti, gastrik motiliteyi artırma (14 üyeli)
  - bakteriyel virülans mekanizmalarına etki (pili adezyonu önleme, toksin yapımı azaltma vs)
  - anti-inflamatuar etki (nötrofillerden oksidan salınımı azaltma, proinflamatuar sitokin salınım azaltma vs)
- **Direnç:** hedef molekül değişikliği (23S rRNA metilasyon)
enzimatik inaktivasyon (esteraz, asetilaz vs)
dışarı atılım (efluks pompa sistemi)

Makrolidler-3

- **Eritromisin;** baz şekli aside dayanıksız, stearat-estolat gibi ester formları ise dayanıklıdır.
- **Klaritromisin;** gıdalardan etkilenmez.
14-OH-klaritromisin mtb daha etkin
- **Azitromisin;** günde tek doz, aç alınmalı
doku konsantrasyonu çok iyidir

!!!! **CLR ve A;** Klinik etki aynı ve pahalı olmalarının yanında hem farmakokinetik özellikleri daha iyi hem de yan etkileri daha azdır.

- **Roksitromisin;** en yüksek serum konsantrasyonu
günde tek doz, aç alınmalı
- **Spiramisin;**Fetal dokulara geçişi çok iyidir

Makrolidler-4

- Antibakteriyel spektrumları genel olarak **doğal penisilinlere** benzemektedir.
- En güçlü etki; **aerobik gram pozitif kok ve basilere** karşıdır.
- Bununla birlikte; bazı **gram negatif bakteriler, anaeroblar, spiroket, klamidy ve riketsiyalara** da etkindirler.
- ***S. pyogenes*** makrolid direnci % 5-40
S. pneumoniae penisilin duyarlı suşlarda %5
penisilin dirençli suşlarda %60

Makrolidler-5

KLİNİK KULLANIM

- Solunum Yolu Enfeksiyonları
- Deri ve Yumuşak Doku Enfeksiyonları
- Ürogenital Sistem Enfeksiyonları
- Gastrointestinal Sistem Enfeksiyonları
- Profilaksi: ARA-endokardit prof penisiline alternatif kolorektal cerrahi profilaksisi
- Diğer: Basiller anjiomatosis (E), *M. avium complex* (CLR), Lepra (CLR), Lyme (CLR, A), Konj Toxoplasma (S)
- Ateroskleroz ve vasküler trombozda; araştırma ???

Makrolidler-6

İLK SEÇENEK

- *M. pneumoniae* enf (CLR, A, T)
- *Legionella* pnömoni (CLR, A, Kin)
- *C. trachomatis* enf pnömoni-konunktivit
- Difteri
- Boğmaca
- *C. jejuni* gastroenteriti
- Basiller anjiyomatosis
- Kolorektal cerrahi öncesi profilaksi

ALTERNATİF

- A, C, G grup streptokok
- *S. pneumoniae* enf
- *C. pneumoniae* enf
- Şarbon
- Lenfogranüloma venerum
- Şankroid
- *C. trachomatis* üretrit-servisit
- Akne vulgaris
- Romatizmal Ateş Prof

Makrolidler-7

YAN ETKİLER

- **GIS şikayetler** (en çok E)
B-K, ishal, karın ağrısı, psödomembranöz enterokolit
- **Kolestatik Hepatit** (E estolat tuzu)
- **Tromboflebit**
- **QT uzaması ve ventriküler taşikardi**
- **Baş ağrısı, kulaklarda çınlama, geçici işitme kaybı**
- **Deri döküntüsü, üveit, ilaç ateşi, eozinofili**
- **Candida süperenfeksiyonları**

Ketolidler-1

- Tek kullanımda olan; **telitromisin**
Diğerleri; ABT-773, HMR 3004, TE-802, TE-810.
- Eritromisin A'nın semisentetik türevidir
- **Lakton halkası + keto grubu**
- 50S alt biriminin **23S rRNA'sına** daha güçlü bağlanarak protein sentezini inhibe eder.
- Makrolitler için bilinen indüklenebilir MLS_B ve efluks pompa mekanizmalarına dirençlidir.
- Uzun yarı ömür nedeniyle **günde tek doz** kullanılabilir ve **doku konsantrasyonu yüksektir** (özellikle alveolar makrofaj, PMNLde).

Ketolidler-2

ETKİ SPEKTRUMU

- Dirençli kökenler dahil **tipik ve atipik solunum yolu patojenlerine** oldukça etkilidirler.
- *S.pneumoniae*, diğer streptokoklar, MD stafilokoklar,
- *H.influenzae*, *M.catarrhalis*, *Neisseria* türlerine, *B.pertussis*
- *C.pneumoniae*, *M.pneumoniae*, *L.pneumophila*, *U.urealyticum*
- *L.monocytogenes*, JK difteroidler, *Lactobacillus spp*, *Leuconostoc spp*, *Pediococcus spp*, *Erysipelothrix spp* 'e etkili olmakla birlikte
- *Bacteroides* türü anaeroblara etkinliği sınırlıdır.
- Hem farmakolojik özellikleri hem de antimikrobial etkinlik açısından **solunum yolu enfeksiyonlarında** uygun bir seçenektir.
(Top.kök.pnömoni, KOAH akut alevlenme, akut sinüzit vs)

Ketolidler-3

YAN ETKİLER

- Bulantı-kusma ve ishal
- Baş dönmesi
- Bulanık görme (nadir)
- Minimal QT uzaması

Linkozamidler-1

- 1962; *Streptomyces lincolnensis*
- Linkomisin ve klindamisin
- Prolin aa + Kükürtlü 8C'lu amino şeker
- 50S ribozomal alt birime bağlanarak bakteriyostatik etki
- Direnç; makrolidlere benzer mekanizmalarla oluşmaktadır.
- Etkinliği ve emiliminin daha iyi olması ve toksik etki açısından da bir fark bulunmamasından dolayı klinikte daha çok klindamisin tercih edilmektedir.

Linkozamidler-2

- Başta stafilokok, streptokok ve *Corynebacterium* türleri gibi gram pozitif bakterilere etkili olmakla birlikte klindamisin güçlü bir antianaerobiktir.
- İlk seçenek olduğu enfeksiyonlar sınırlı olmakla birlikte daha çok SSS dışındaki anaerobik enfeksiyonlarda tercih edilmektedir.
- İntraabdominal ve pelvik enf (kombine)
- Akciğer absesi, mastit
- Yumuşak doku enf ya da derin yumuşak doku enf.da
- *C.tetani*, *C.perfringens*, *A.israelii* enf
- Diş kaynaklı orofasiyel enf
- Septik artrit, osteomyelitte penisilin ve eritromisin alternatifi
- Diyabetik ayak ve dekübit ülserlerde kombine
- Genel olarak gram pozitif enf.da penisilin ve eritromisin alternatifi
- Ayrıca *N.asteroides*, *T.gondii*, *P.falciparum*, *Babesia microti* ve *Pneumocystis carinii*'e de etkileri bulunmaktadır.

Linkozamidler-3

YAN ETKİLER

- GIS şikayetler
B-K, ishal, psödomembranöz enterokolit
- Deri döküntüsü, Steven Johnson Sendromu
- Karaciğer fonksiyon testlerinde yükselme
- Nadiren nötropeni, trombositopeni, agranülositoz
- Tromboflebit
- Hipotansiyon, EKG değişiklikleri

Kinolonlar-1

- 1962; ilk nalidiksik asit (klorokin saflaştırması)
1980; florlanmış kinolonlar
- Tamamen **sentetik** antimikrobiallerdir.
- Temel yapı; 2 halkadan oluşan **kinolon çekirdeği**
1.poz-N; 3.poz-COOH; 4.poz-O (antibakteriyel etki)
- Etkilerini; **topoizomerez 2 ve 4** enzimlerini inhibe edip DNA sentezini bozarak göstermektedirler.
- Bu etki; **konsantrasyon bağımlı ve bakterisidaldir.**
- **Direnç** mekanizmaları ise; hedef enzimde değişiklik ve ilacın hücre içine girişinin azaltılmasıdır.

Kinolonlar-2

1.KUŞAK	2.KUŞAK	3.KUŞAK	4.KUŞAK	5.KUŞAK
<ul style="list-style-type: none"> •Nalidiksik a •Oksolinik a •Sinoksasin •Flumequin	<p>2a</p> <ul style="list-style-type: none"> •Lomefloksasin •Norfloksasin •Enoksasin <p>2b</p> <ul style="list-style-type: none"> •Siprofloksasin •Ofloksasin •Pefloksasin •Fleroksasin	<ul style="list-style-type: none"> •Levoflksasin •Sparfloksasin •Grepafloksasin	<p>4a</p> <ul style="list-style-type: none"> •Moksifloksasin •Gatifloksasin •Sitafloksasin •Kinafloksasin •Travofloksasin <p>4b</p> <ul style="list-style-type: none"> •Gemifloksasin	<ul style="list-style-type: none"> •Garenoksa

Kinolonlar-3

1.KUŞAK	2.KUŞAK	3.KUŞAK	4.KUŞAK	5.KUŞAK
•Enterobac	2a <ul style="list-style-type: none"> •<i>P.aeruginosa</i> 2b <ul style="list-style-type: none"> •<i>H.influenzae</i> •<i>M.catarrhalis</i> •<i>Neisseria tür</i> •Atipikler •<i>Acinetobac</i> •<i>M.tuberculosis</i> •Atipik mikobak •<i>F.tularensis (S)</i>	•MSSA •Streptokok	4a <ul style="list-style-type: none"> •Anaeroblar 4b <ul style="list-style-type: none"> •Penisilin ve kinolon dirençli pnömokoklar	•Düşük eklem toksisitesi

Kinolonlar-4

KLİNİK KULLANIM

- **Genitoüriner Sistem Enf** (prostatit dahil)
- **Gastrointestinal enfeksiyonlar**
- **Solunum yolu enfeksiyonları**
- **Kemik ve eklem enfeksiyonları**
- **Diğer;** Dekübit ülser ve diyabetik yaralarda kombine FEN'de ayaktan tedavide (Sip-ofloksasin)
Postoperatif menenjitlerde (Sip-pefloksasin)
Tüberküloz ve atipik mikobakteri (Sip-Ofloksasin)

Kinolonlar-5

YAN ETKİLER

- **GIS;** bulantı-kusma, karın ağrısı, ishal
- **MSS;** baş ağrısı, baş dönmesi, uyku bozuklukları, anksiyete, uyum bozuklukları
- **Deride** döküntü, kaşıntı
- **Artropati** ve **kıkırdak** hasarı (hayvanlarda)
<16-18 yaş kullanımı önerilmemektedir
- **Fotosensitivite**

Trimetoprim-sülfametoksazol-1

- **1/5** oranında (serumda **1/20** oranı kons için)
- **SMZ**; tetrahidropteroik asit sentetaz enzimini inh
- **TMP**; dihidrofolat redüktaz enzimini inh ederek folik asit ve sonuçta **nükleik asit sentezi** engellenmiş olur.
- **Bakterisidal** etkilidir.
- **ANCAK**; *E.coli*, *Shigella*, *S.pneumoniae* gibi bakterilerde artan direnç oranları nedeni ile **linik kullanımı oldukça sınırlanmıştır**.

Trimetoprim-sülfametoksazol-2

Klinik Kullanım

- Üriner sistem enf
(kronik/rekürren ÜSE, akut pyelonefrit, sistit, prostatit)
- Solunum sis enf (alter)
- *P.carinii* enfeksiyonları
- GIS enfeksiyonları
- Cinsel yolla bulaşan enf
(direnç yüksek)
- *Nocardia* enf
- Akut-kronik osteomyelit
- *L.monocytogenes* menenjit
- *T.gondii*
- Bruselloz

Trimetoprim-sülfametoksazol-3

YAN ETKİLER

- B-K, diyare, anoreksi, psödomembranöz enterokolit
- **Hipersensitivite reaksiyonları ve döküntü**
- **Lökopeni, trombositopeni, granülositopeni, anemi**
- Böbrek fonks bozukluğu, hiperkalemi
- Varfarin veya varfarin benzeri ilaçların birlikte kullanımı ile antikoagülan etki artar
- Sülfanilüre grubu antidiyabetiklerin hipoglisemik etkilerini arttırır

Glikopeptidler-1

- **Vankomisin;** *Streptomyces orientalis* 1956
- **Teicoplanin;** *Actinoplanes teichomyceticus* 1984
- Etki mekanizması; gram pozitif bakterilerin hücre duvarını oluşturan peptidlerin **terminal D-ala-D-ala** dizisine bağlanarak **transglikolizasyon** reaksiyonunu ve **peptidoglikan oluşumunu** inhibe etmektedir.
- Çoğalmakta olan bakteriye **bakterisidal**.
- **Zaman** bağımlı etki göstermektedirler.
- Gram negatif bakterilere etkisizdirler.

Glikopeptidler-2

ANTİMİKROBİYAL AKTİVİTE

- Esas olarak **gram pozitif** bakterilere etkili
  - *S. aureus*
  - *S. pyogenes*
  - *C. jeikium*
  - *C. difficile*
  - *C. diphteria*
  - *N. gonorrhoeae*
  - KNS
  - B grubu streptokoklar
  - *S. pneumoniae*
  - *L. monocytogenes*
  - *B. anthracis*
  - Enterokoklar (dirençli suşlar)
- **Teicoplanin**; van antimikrobiyal aktivitesi ile aynı stafilokoklara van kadar, streptokok ve klostridiuma vankomisinden daha etkilidir

Glikopeptidler-3

Direnç mekanizması

❖ Vankomisin dirençli suşlar;

- Enterokoklar, Stafilokoklar; **kazanılmış**
- Pediococcus, Leuconostoc, Lactobacillus, Erysipelothrix; **intrensek**

❖ Enterokoklarda vankomisin direnci

- Van **A** tipi direnç; vankomisin R ve teikoplanin R
- Van **B** tipi direnç; vankomisin R ve teikoplanin D
- Van **C** tipi direnç; vankomisin R (düşük düzey) ve teikoplanin D
- Van **D** tipi direnç; vankomisin R ve teikoplanin R (düşük düzey)

Glikopeptidler-4

Uygun glikopeptid kullanımı

- **Beta laktam AB dirençli gram-pozitif mo** neden olduğu ciddi enfeksiyonlarda
- **Beta laktam AB karşı ciddi allerjisi** olan kişilerde gram pozitif mo ile gelişen enfeksiyonlarda
- Metronidazole yanıt vermeyen veya çok ağır seyreden **antibiyotiğe bağlı ishal** olgularında (vankomisin)
- **İnfektif endokardit** profilaksisi
- **MRSA-MRSE enf oranının yüksek** olduğu merkezlerde protez cihaz implantasyonu içeren majör cerrahi girişimler öncesinde profilaksi

Glikopeptidler-5

Glikopeptid kullanımının uygun olmadığı durumlar

- Rutin cerrahi profilaksi
- FEN hastaların rutin ampirik tedavisi
(sadece MRSA prevalansının yüksek olduğu merkezlerde; FEN epizodu başlangıcında gram poz enf şüphesinin yüksek olduğu durumlarda empirik vankomisin kullanımı önerilebilir)
- Tek bir kan kültüründe MRSE üremesi (diğer kan kx neg)
- Gastrointestinal sistemin selektif dekontaminasyonu

Glikopeptidler-6

Glikopeptid kullanımının uygun olmadığı durumlar

- MRSA kolonizasyonunun eradikasyonu
- Düşük doğum ağırlıklı bebeklerde rutin profilaksi
- Devamlı ambulator periton diyalizi veya hemodiyaliz uygulanan hastalarda rutin profilaksi
- Vankomisin içeren solüsyonların irrigasyon amacıyla ya da topikal olarak uygulanması

Glikopeptidler-7; Yan Etkiler

Vankomisin

- Kırmızı Adam Sendromu
- Flebit
- Makülopapüler döküntü, difüz eritem
- Lökopeni, trombositopeni, eozinofili
- Nefrotoksisite
- Ototoksisite

Teikoplanin

- Ateş ve döküntü
- Kırmızı Adam sendromu
- Eozinofili, nötropeni, trombositopeni
- KCFT'de yükselme
- Nefrotoksisite ve ototoksisite
- Flebit

Yeni Glikopeptitler; Lipoglikopeptitler

- Oritavansin, Dalbavansin, Telavansin
- Hücre duvar sentezi inhibisyonu
- Hızlı ve konsantrasyon bağımlı etki
- Dalbavansin; haftada bir kez uygulama kolaylığı
- VRE (O-T),
- Vankomisin dirençli stafilokoklar (O-D-T) ile
- Penisilin dirençli pnömokoklara (O-D-T) karşı etkili olması amacıyla geliştirilmiş ajanlardır.
- Komplike deri-yumuşak doku enf, telavansin için ise hem komplike deri-yumuşak doku enf ve hastane kökenli pnömonide kullanılmak üzere faz 3 çalışmaları devam etmektedir.

Lipopeptitler

- **Daptomisin; *Streptomyces roseosporus***
- Etkisini; **membran depolarizasyonu** ile K^+ iyonlarının kaybına bağlı hızlı hücre ölümü yaparak göstermektedir.
- **Konsantrasyon** bağımlı etki
- **MRSA, MRSE, VRSA, VRE'e** etkili olmakla birlikte
- **Kinopristin-dalfopristin dirençli stafilokoklar ve *E. faecium*** ile **linezolid dirençli gram pozitif koklara** karşı da etkin olduğunu gösteren yayınlar mevcuttur.
- **Komplike deri ve yumuşak doku enf.da** kullanımı ile ilgili başarılı sonuçlar mevcut iken pnömonide düşük etkinlik saptanmıştır.

Oksazolidonlar-1

- Linezolid, eperezolid
- Organik sentez yoluyla elde edilen bir antimikrobiyaldir
- Bakteriyel **protein sentezini inhibe** ederek etki göstermektedir.
- Ve bu etki **zaman** bağımlıdır.
- Bakteriyostatik; enterokok, stafilokok
- Bakterisidal; streptokok

Oksazolidonlar-2

ANTİMİKROBİYAL ETKİNLİK

- *S.aureus*; MSSA, MRSA, VISA
- *S.epidermidis*; MSSE, MRSE
- *S.pneumoniae*; PD, PIM, PR, ER
- *E.faecium, E.fecalis*; VD, VR
- *S.pyogenes, S.agalactiae, S.viridans*
- *Bacillus spp., Corynebacterium spp., L.monocytogenes*

Oksazolidonlar-3

KLİNİK KULLANIM

!!!! Linezolid kullanımı; alternatif tedavilerin bulunmadığı endikasyonlarla sınırlandırılmalıdır.

- Bakteriyemi dahil Van dirençli *E. faecium* enf
- Pen duyarlı *S. pneumoniae*'ya bağlı Top Kök Pnömonilerde
- Metisilin duyarlı veya dirençli *S. aureus*'a bağlı Top Kök ve Has Kökenli Pnömoniler ile komplike deri-yumuşak doku enf
- Metisilin duyarlı *S. aureus* ve *S. pyogenes*'e bağlı komplike olmayan deri ve yumuşak doku enf. da kullanım için

ONAY ALMIŞTIR.

Oksazolidonlar-5

YAN ETKİLER

- Nötrofili, eozinofili, trombosit ve lökosit sayısında azalma veya yükselme (haftalık kan sayımı)
- AST, ALT, LDH, ALP, BUN, CK ve amilazda yükselme
- Protein, albumin, kreatinin, sodyum ve kalsiyum düşüklüğü
- Dilde renk değişikliği, tad alma bozukluğu
- Bulantı, ishal, baş ağrısı
- Oral-vajinal kandidiyazis

Fusidik Asit-1

- *Fusidium coccineum*
- **Stereoid** benzeri yapıdadır
- **Ribozomlara bağlanmadan**, translokaz ve guanozin difosfatı inhibe eder, polipeptit zincir uzamasını engeller ve **protein sentezini** durdurulur.
- **Bakteriostatik**, yüksek dozlarda ise **bakterisidal** etkili
- Direnç gelişimi engellenmesi amacıyla **kombine kullanımı** önerilmektedir (glikopeptitler, rifampin vb ile).

Fusidik Asit-2

- **Başta stafilokoklar** olmak üzere tüm gram pozitif bakteri, gram negatif kok, anaeroblar, *M.tuberculosis*, *M.leprae* ve *Nocardia asteroides* karşı etkilidir.
- Antiprotozoal etkisi ise çalışılmaktadır.
- Stafilokokların neden olduğu:
Cilt ve yumuşak doku enf, osteomyelit, pnömoni, endokardit
- MRSA taşıyıcılığında
- Gram pozitif bakteri enfeksiyonları
- Beyin absesi
- KF'li hastalarda üst solunum yolu enf.da kullanılmakta VE
- İmmünsüpresif etkisi nedeni ile Behçet, üveit ve insülin bağımlı DM'da kullanımı araştırma aşamasındadır.

Fusidik Asit-3

YAN ETKİLER

- GIS şikayetleri
B-K, iştahsızlık, epigastrik ağrı, dispepsi
- Döküntü, kaşıntı
- Baş dönmesi, bulanık görme, baş ağrısı
- Nötropeni, lökopeni
- Psikişik bozukluklar
- Tromboflebit
- Kernikterus (yenidoğan ve prematürelde)

İMİDAZOLLER-1

- Metronidazol, Ornidazol, Tinidazol, Seknidazol
- Sentetik yapıdadır.
- Düşük redoks potansiyeli olan elektron transport proteinleri yardımıyla anaerob hücrelerde nitro grubu redüksiyonu gerçekleşir, oluşan serbest radikaller ve toksik ara ürünler ile nükleik asitlerde destabilizasyon ve sonunda bakteri ölümü gerçekleşir.
- Bakterisidal ve konsantrasyon bağımlı etkilidirler.

İMİDAZOLLER-2

- **Anaerob enf** (beyin absesi, SSS enf, endokardit, bakteriyemi, intraabdominal enf, kemik-eklem enf, yumuşak doku enf, baş boyun enf, tetanoz)
- *T.vaginalis*, *E.histolitica*, giyardiya, *Balantidium coli*, *Dientamoeba fragilis*, Kutanöz leişmanyazis
- *Clostridium difficile*'nin neden olduğu **psödomembranöz enteroklit** tedavisi
- *Helicobacter pylori* tedavisi
- **Kolorektal cerrahi profilaksisi**

İMİDAZOLLER-3 YAN ETKİLER

MAJÖR

- Ensefalopati, nöbet
- Serebellar disfonksiyon, ataksi
- Periferik nöropati
- Disulfiram reaksiyonu
- Warfarin etkisi artışı
- Psödomembranöz kolit
- Pankreatit
- Aseptik menenjit
- Hepatotoksisite

MINÖR

- GIS şikayetler
- Nötropeni
- Metalik tat
- İdrar renginde koyuluk
- Makülopapüler döküntü
- Üretral, vajinal yanma
- Jinekomasti

POLİMİKSİNLER-1

- 1947 yılında keşfedilip 1980'lerde nefrotoksik yan etkilerinden dolayı kullanım dışı kalan, son zamanlarda tekrar kullanıma başlanan
- Polimiksin B ve Polimiksin E
- Katyonik polipeptit deterjanlardır
- Sitoplazma membranını etkileyen antibiyotiklerdir
- Doza bağımlı bakterisidal etki oluşturmaktadırlar.

POLİMİKSİNLER-2

- Gram negatif bakteriler ile
- *P.aeruginosa*, *A.baumannii* gibi çoklu ilaç dirençli gram negatif bakterilere etkilidir.

YAN ETKİLER

- Doza bağımlı nefrotoksik etki
- Doza bağımlı nörotoksisite
nöromusküler blokaj, kas güçsüzlüğü, apne
- Ekstremitelerde, dudak-dil çevresinde parestezi
- Periferik nöropati